

παράστημα, ειλικρινής και άπερίττος, αλλά. . .
λίαν διηγηματικός.

Τὸς καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ὁ Τσουρουκ-
τσόγλου ἐποιήσατο ἐν Μονάχῳ, ὅπου διέμεινε
παρὰ τῷ Γύζῃ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ὁραίων
ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμισυ ἔτη.

Ἐκ σχετικῶν πιστοποιητικῶν ἀποδεικνύεται ὅτι
ὁ Γύζης ἀρκούντως ἐξετίμησε τὴν καλλιτεχνικὴν
ἐπίδοσιν καὶ τὴν καλὴν ἐργασίαν ἐν γενεῇ τοῦ
Σμουρναιοῦ καλλιτέχνου, ταύτης δὲ δεῖγματα πα-
ρέσχεον οὗτος ὅχι μόνον ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν
τῇ ἡμετέρᾳ ἐπίσης πόλει, ἐνθα ἀπὸ ἐξαετίας καὶ
πλέον ἐγκαταστάς ἐκτελεῖ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχί-
πᾶσαν ἀνατεθειμένην αὐτῷ καλλιτεχνικὴν ἐργα-
σίαν.

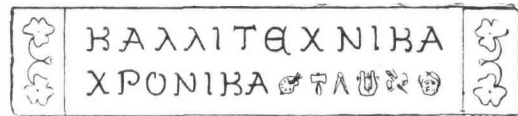
Ἐτέρως εἰκὼν τοῦ Τσουρουκτσόγλου, μία σπου-
δὴ αὐτοῦ, παριστῶσα κεφαλὴν γέροντος Γερμα-
νοῦ καὶ ἀνηρτημένη ἐν τῇ πρώτῃ αἰθούσῃ τῆς Ἐκ-
θέσεως εἶνε ὄντως τελεία κατὰ τὴν τέχνην καὶ
τὴν φυσικὴν ἔκφρασιν· τὴν ἐπιτυχίαν ἄλλως τε
τῆς εἰκόνος ταύτης ἐπεκύρωσε καὶ αὐτὴ ἡ Ἀκα-
δημία τοῦ Μονάχου, ἀπονεύμασα εἰς τὸν Τσου-
ρουκτσόγλου ἐν τῶν πρώτων πέντε βραβείων
μεταξὺ ἑξοσὶ περιόπου διαγωνισθέντων μαθητῶν
τοῦ τμήματος τῶν χρωμάτων.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶδος τῆς νεκρᾶς λεγομένης
φύσεως (nature morte) ὁ Τσουρουκτσόγλου εὐ-
δοκιμῇ πληρέστατα, τοιαύτης δὲ φύσεως ἔργα αὐ-
τοῦ ἐκρίθησαν πάντοτε εὐνεϊκῶς, ἐξαρθρίσας τῆς
ἐπιμελοῦς προσοχῆς, ἣν ὁ καλλιτέχνης κατα-
βάλλει· εἰς τὴν ὅσον εἶδον τε φυσικὴν ἀναπαρά-
στασιν τῶν καρπῶν.

Μία τοιαύτη εἰκὼν παριστῶσα διαφόρους ὁπώ-
ρας ἐπὶ τραπέζης καὶ εἰσώδιμα μετὰ φιαλῶν καὶ
δοφείων καὶ μαγειρικῶν σκευῶν καὶ μὲ ἐν φύλλον
τῆς ἐφημερίδος «Ἀμαλθείας» συνεπτυγμένον ἐπὶ
τοῦ ἄκρου τῆς τραπέζης, εἶναι καὶ ἡ ἐν τῇ τῆς
ἐκθέσεως ἀνηρτημένη μεγάλη εἰκὼν ἥτις, μολο-
νόντι ἐγγράφῃ ὀλίγον ἐσπευσμένως, σχεδὸν κατὰ
τὰς παραμυδὰς τῆς Ἐκθέσεως, οὐχ ἥττον ἐπισύρει
μεγάλως τὴν προσοχὴν τῶν φιλοτέχνων, ἐκτιμών-
των πολὺ τὴν φυσικότητα. μεθ' ἧς ἀποδίδονται
οἱ καρ-ίποι, ἡ φιάλη τὸ πῆλινον δοχεῖον καὶ ἄλλα
εἶδη, οὐχ ὅμως, νομίζω καὶ ἡ ἐφημερίς, ἥτις δεῖ-
ται ἐπεξεργασίας τινός.

Ὁ κ. Τσουρουκτσόγλου ἔχει γράψῃ ἀρκετὰς
εἰκόνας διαφόρων συμπολιτῶν, πρό τινων δὲ ἐτῶν
ἰξετέλεσε καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ πρώην διοικητοῦ
ἡμῶν Φεχτῇ πασᾶ, ἀκολουθῶν ὅμως καὶ ὁ καλλι-
τέχνης οὗτος τὸ ρεῦμα τῆς συγχρόνου καλλιτεχ-
νικῆς καταστάσεως, ἥτις διὰ τὰ μέρη μας τοῦ-
λάχιστον πᾶς ἄλλο ἢ ἐνθαρρυντικὴ δύναται νὰ
ὀνομασθῇ, ἀναγκάζεται—εἶναι ἡ λέξις— νὰ κα-
ταπνίγῃ τὰς ἀληθεῖς αὐτοῦ ἐμπνεύσεις ὑπὸ τὸ
βάρος τῆς πεζῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βιοπορι-
στικῆς ἐργασίας.

ΓΕΩΡ. BONTZALIAHS

Η ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

ONEIPON γλυ-
κύτατον, τοῦ ὁ-
ποίου τὰ πτερὰ
πολλάκις ἐτάρα-
ξαν τὴν ἀτμο-
σφαῖραν τοῦ λο-
γισμοῦ μας κ' ἐ-
ψυσαν τὴν ἡσυχ-

χα μέτωπα εἰς ὥρας ἀγωνίας καὶ πάλης, ἀρχίζει
νὰ ἐνσαρκώνεται ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν πνοὴν ψυχῆς
ἐλληνικωτάτης.

Μὲ τὴν ἀχλὺν τοῦ μελιχροῦ λυκόφωτος μιᾶς
ἀττικῆς ἐσπέρας ἀντήχησε μέσα εἰς τὸ κοῖλον
τοῦ θεάτρου τοῦ Βάχχου ἡ φωνὴ ἐνός ποιητοῦ,
παλλομένη ὅλη ἀπὸ συγκίνησιν, καὶ πάλλουςα
τὰς καρδίας ὅκτῳ ἐπιλέκτων ἀκροατῶν, καὶ ἀνα-
πάλλουςα τὸν βαρὺν ἀέρα ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἡχώ,
ἡ ὁποία ἐνεφώλευεν εἰς τοὺς θόλους καὶ τὰ διά-
κονα τῶν ὑπερύθρων τοίχων.

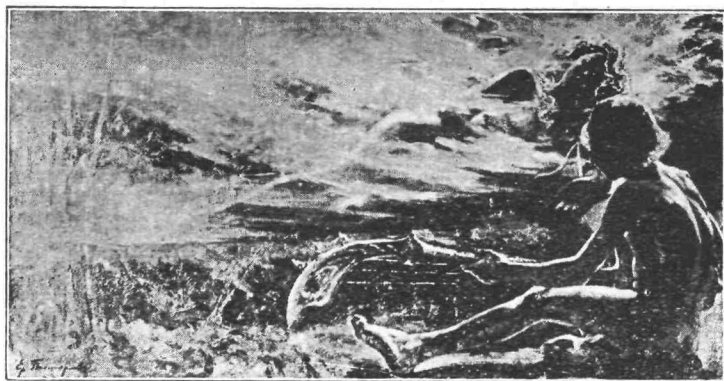
Καὶ χορὸς πνευμάτων λησμονημένων ἀντι-
παρῆλθεν ἀφανὴς ἐπὶ τῆς βρυώδους θυμέλης καὶ
φθόγγοι ὑπνώττοντες γύρω ἀντελάλησαν τὴν
φθόγῃ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Κάλλους καὶ τῆς
Ἀληθείας.

Ὁ ποιητὴς ὁ λαλῶν ἦτον ὁ κ. Κωνσταντῖ-
νος Χρηστομάνος καὶ ἀκροαταὶ οἱ κύριοι Κ. Πα-
λαμᾶς, Δ. Κακλαμάνος, Γ. Στρατήγης, Δ. Γρ.
Καμπούρογλου, Γρ. Ξενοπούλος, Παῦλος Νιρ-
βάνας, Λάμπρος Πορφύρας, Γ. Βλαχογιάννης.

Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Χρηστομάνου, ἀδρὰ καὶ
διαυγής, καταυγαζομένη ὅλη ἀπὸ ὑπέρτερον φῶς
ἀληθείας, καὶ διαπνεομένα ὑπὸ πνοῆς ἐλπίδος
ἀνικῆτου καὶ διορώσα μ' ἐντασιν ἀπροσμάχητον
τὰ πέραν τοῦ ὀρίζοντος, εἶνε μικρὸν εὐαγγέλιον
ἀναγεννήσεως καλλιτεχνικῆς.

«Δὲν ἐννοῶ», εἶπε μετὰ ἄλλων ὁ ρήτωρ-ποιη-
τῆς, καὶ ἡ φωνὴ του ἀντήχει γύρω κ' ἐπάνω εἰς τὰ
κοῖλα τῶν μαρμαρίνων ἐδρῶν, «δὲν ἐννοῶ ὁπισθο-
δρόμησιν ἐπάνω εἰς τὰ βήματα τῶν αἰώνων» δὲν
ζητῶ, ἐπειδὴ εἴμεθα Ἕλληνες, νὰ κτίσωμεν καὶ
πάλιν Παρθενῶνας. Ὁ Ἕλλην ποιητὴς δὲν ἔχει
ἀνάγκη νὰ μεταγγίλῃ λέξεις καὶ νοήματα εἰς ρυθ-
μοὺς τοῦ Πινδάρου καὶ τῆς Σαπφούς, ρυθμοὺς
τοὺς ὁποίους ἀνέλαβον τὰ κύματα καὶ οἱ ἄνεμοι
ποῦ τοὺς ἐγέννησαν. Ἕλλην δημιουργὸς εἶνε ἐκεῖ-
νος, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον ἔχει ρίζας τὰς ἴνας αὐ-
τὰς τοῦ ἐσωτάτου ἐγῶ του καὶ κορυφὴν ἀειθαλῆ τὰ
ἄνθη τῆς ψυχῆς του. Ὁ Παρθενῶν δὲν εἶνε εἰμὴ
τὸ ἀφροστέφανωμα τοῦ ἐλληνικοῦ δημιουργικοῦ
πνεύματος. ὅταν αὐτὸ ἐκολλώθῃ εἰς κύμα θεοπέ-
σιον· καὶ πᾶν ἀφροστέφανωμα πνεύματος εἶνε
Παρθενῶν.

Εἰς τὴν τοιαύτην ὀργανικὴν καὶ οὐχὶ τυπικὴν

ΕΠΗΜ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ύδαϊ πρὸς τὰ σύννεφα

(Ελαιογραφία)

Ο ΕΥΛΟΘΡΑΥΣΤΗΣ

αναγέννησιν, ὡς τὴν φαντάζομαι, διαβλέπω ἐν τούτοις καὶ μίαν ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἀρχέγονον σημεῖον τοῦ πνευματικοῦ ἀπείρου, ὡσὺν ἐν συμπλήρωμα κύκλου, ὡσὺν μίαν ἐπάνοδον ἐπὶ τῆς φορᾶς κοσμογονικῆς ἐλλείψεως. Οἱ ἀρχαῖοι, νοσταλγοῦντες πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν φῶς, ἐζήτησαν ἐνστικτικῶς δι' ὅλων τῶν φθογγῶν τῆς ὑπάρξεώς των δι' ὅλων τῶν παλμῶν τῆς οὐσίας των νὰ ἔλθουν εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ ἐνδομύχου κάλλους, νὰ συγκοινωνήσουν δι' αὐτοῦ μὲ τὰ δένδρα καὶ τὰ βουνὰ καὶ τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀνέμους, εἰς τὸν κοινὸν καὶ φρικτὸν πρὸς τὴν Εἰμαρμένην ἀγῶνα, νὰ λουσθοῦν εἰς τὴν ἀρχικὴν πηγὴν πάσης ὑπάρξεως. Ἡ ἐρχησις, τὴν ὁποίαν παραβάλλω πρὸς τὴν δόνησιν νεφελώδους οὐσίας, ὅταν αὕτη θέλῃ νὰ πλάσῃ κόσμους, τὸ ἄσμα, ἄλλη τις ἀναπνοὴ τοῦ αἵλου μας ὀργανισμοῦ, αὕτη ἡ φωνὴ τοῦ ἀπολύτου κάλλους ἀναγνωρίζοντος ἑαυτὸ ὡς οὐσίαν τῶν ὄντων, ἡ μίμησις, δημιουργία ἐν δημιουργίᾳ, ὅπως ὅλαι αἱ μορφαὶ καὶ γραμμαὶ περιέχουν καὶ ἀναπαραστοῦν τὴν μίαν καὶ πρώτην γραμμὴν καὶ μορφήν, τὴν ἰδέαν: καὶ αἱ τρεῖς αὗται ἐκφάνσεις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νοσταλγίας πρὸς τὴν πηγὴν τῆς Ζωῆς ἐξεδηλώθησαν συγχρόνως εἰς τὸ ἀρχαῖον δρᾶμα, ἀπετέλεσαν τὴν ποίησιν, ἥτις ὡς ἐκ τούτου εἶνε ἡ μόνη ἀλήθεια εἰς τὸν κόσμον. Ἄν ὅμως εἰς τὸ πέταλον τοῦ βόδου, τὸ παλλόμενον εἰς τὴν σκίαν, ἀνευρίσκομεν τὴν ἀρχαίαν νοσταλγίαν, τὴν ἀρχαίαν ποίησιν, τὴν ἀρχαίαν ἀλήθειαν, ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἐλθμονήσαμεν τὸν παλαιὸν πόθον, μόνον σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς μας, καὶ οὕτω μὲ τὸ κύλισμα τῶν χρόνων, αἱ διάφοροι ἐνστικτοὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἐνιαιίας τάσεως πρὸς τὸν φωτεινὸν πυρῆνα διεσπάσθησαν ἀπ' ἀλλήλων εἰς ἄλλα μέρη φεγγαβοῦ ὕλης· καὶ ἂν ἔσυν εἰσέτι αὐτοτελεῖς καὶ αὐτόφωτοι, τοῦτο ὀφείλεται τὰς ὀλίγας ἀκτῖνας τοῦ παλαιοῦ ἡλίου, αἵτινες εἰς αὐτὰς ἀπέμειναν».

Καὶ ἡ «Νέα Σκηνή» ἰδρύθη.

Ἄς εἶνε γόνιμος ἡ γῆ ὅπου ἐναπέθεσεν ὁ νέος μύστης τῆς τέχνης τὸν ἀγαθὸν σπέρρον. Ἄς διαβῶν ἐπάνωθεν τῆς τὰ γονιμοποιᾶ σύννεφα βραδείας, ἀλλ' ἰσχυρᾶς θυέλλης. Καὶ ἄς καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἡ δρόσος ἡ θεία διὰ νὰ ποτίσῃ τὸ χῶμα.

Ἐπειτα θ' ἀναλάμψῃ καὶ πάλιν τὸ γαλανὸν στερέωμα καὶ ἐλκνόμενον ἀπὸ τὸ ὑπέρτερον φῶς, τὸ ἀπ' οὐρανῶν καταχεόμενον, θ' ἀνέλθῃ πρὸς τὸ κυανοῦν τῶραϊον φυτὸν μὲ τὰ ὄνειρευτὰ ἄνθη.

Ἐξ ὅλων τῶν χαρακτηρισμῶν οἱ ὁποῖοι ἐδόθησαν εἰς τὸν αἰῶνά μας, ὁ ἐπιτυχέστερος καὶ ἀληθινότερος εἶνε ἀναμφιβόλως τὸ ἐπιθέτον τοῦ «σιδηροῦ». Ὁ σιδηρὸς, τὸ παλαιὸν Στοιχεῖον, ἔγινε στοιχεῖον ζωῆς καὶ ὅρος ὑπάρξεως διὰ τὴν ἐποχὴν μας. Ἐξεδίωξε τὸ ἀσθενὲς ξύλον εἰς τὸν καθημερινὸν μας βίον, ἀντικατέστησε τὸ χῶμα, διαστρωθεὶς ἀνὰ τὰς ἐκτάσεις τῶν δρόμων εἰς δύο ἀδελφωμένους παραλλήλους, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῶν ὑγρῶν κελεύθων καὶ τὰ διεσχίσε συναρμολογούμενοι εἰς γιγαντιαῖα κελύφη. Καὶ τὸ βλέμμα μας συναντᾷ ἀνὰ πᾶν βῆμα τὸ σκοτεινὸν τοῦ χρώματος καὶ ἀντιλαμβανόμεθα παντοῦ τὴν ἰσχυράν του παρουσίαν.

Ἄλλοτε εἰς τοὺς εὐτυχισμένους καιροὺς, τοὺς «λευκοὺς καιροὺς» ἐβασίλευεν, ὡς τύραννος ἀήτητος, τὸ μάρμαρον. Ἐσελάγιζον τότε οἱ δρόμοι καὶ ἀντενέκλων φῶς θαμβόνων· ναοὶ καὶ μέγαρα καὶ οἶκοι καὶ ἀνδριάντες καὶ ἀγάλματα ἀπῆστραπτον ἀπὸ τὴν ἀγνὴν του λευκότητά.

Τώρα ὁ λευκὸς βασιλεὺς ἡττήθη καὶ τὸν ἐνδοξὸν θρόνον του κατέλαβεν ὁ νέος κυρίαρχος, τὸ βαρὺ μέταλλον. Καὶ μαζὴ μὲ τὸν ἐκπτώτον βασιλέα, τὸν σχεδὸν λησμονηθέντα, παρηγκωνίσθη καὶ ἡ θάνατος τέχνη, ἡ ὁποία ἀπ' αὐτοῦ ἦν τλεῖ ζωὴν καὶ σάρκα, ἡ ἀνυψωθείσα εἰς ἀκμὴν καὶ κάλλος ὑπὸ τῆς σμίλης τοῦ Λυσίππου καὶ τοῦ Σκόπα καὶ τῶν ἄλλων ἀθανάτων. Ἡ νέα γλυπτικὴ εἶνε πτωχὴ εἰς ἔργα δυνάμειος καὶ ὕψους. Πλὴν δημιουργημάτων τοῦ Κανέβα, τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, τοῦ Θορβάλεν, τὰ ὁποῖα φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνίας τέχνης βαθύτατα ἐγχαραγμένην ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας των, τᾶλλα, μὴ ἐπιζῶντα συνήθως τοῦ γεννήτορος ἢ τοῦ αἰῶνος των παρέρχονται, ὡσὺν διαβάται καθημερινοί.

Ἄν εἶνε ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τοσαύτως ἐπανελήφθη, ὅτι ἡ γλυπτικὴ τῆς σήμερον δὲν εἶπεν ἀκόμη τὴν τελευταίαν τῆς λέξιν, κατὰ μείζονα βεβαίως λόγον εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ νέα ἐλληνικὴ Γλυπτικὴ δὲν ἐφέλλισεν ἀκόμη τὴν πρῶτην συλλαβήν.

Δι' ὀλίγα, ὀλίγιστα γλυπτικά ἔργα, ὅπως δὴ ποτε ἄρτια, ἔχει νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ ἡ μικρὰ καλλιτεχνική μας ἱστορία, διὰ τὸν «Δοῦλον Ἑλληνα» τοῦ Μπονάνου, μίαν ραψωδίαν ἐπικῆς ἐμπνεύσεως, τὴν «Δόξαν» καὶ τὸν «Θρηνοῦντα Ἀγγελον» τοῦ Βιτσάρη, δύο ἀρχαϊκώτατα ἀγγέλματα ἐν τῇ Ἀ' Νεκροταφείῳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ διὰ δύο τρία ἄλλα ἔργα τοῦ Βρούτου, τοῦ Σώχου καὶ τοῦ Φυτάλη.

Τώρα προστίθεται εἰς αὐτὰ ἐν ἔργον ἐπιβολῆς καὶ ἐμπνεύσεως—ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ πηλὸς καὶ ὁ γῦψος εἶνε τὰ χειρόγραφα τοῦ γλύπτου, τὸ μάρμαρον δὲ ἡ δημοσίευσίς—ὁ «Ξυλοθραύστης» τοῦ Φιλιππότου, ὁ ὁποῖος ἐπλάσθη μὲν πρὸ δεκαπενταετίας καὶ πλεόν, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ ἐκτέλεσίς του πρὸ ὀλίγου μόλις ἐτελείωσε.

Μικρὸς ἀκόμη μαθητὴς, διερχόμενος ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν ἐργαστήριον τῆς οδοῦ Πατησίων, ἐπλησίαζα μ' εὐλάβειαν εἰς τὴν κονισαλέαν ἡμιάνοικτον θύραν καὶ εἰσῆγον τὴν μικρὰν κεφαλὴν, διὰ νὰ ἰδῶ τὸν γύψινον ἄνδρα μὲ τοὺς μυῶνας εἰς τὴν ὑπερτάτην τῶν ἐντάσεων, πατώντα διὰ τοῦ ποδὸς καὶ σφίγγοντα διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸν χονδρὸν κλάδον, τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν εἶδα νὰ θραυσθῇ.

Καὶ ἔμεινα εἰς ἑκστασιν ἐκεῖ, πρὸ τοῦ ἀγωνιῶντος κολοσσοῦ, τοῦ ὁποῖου τὸ μέτωπον, μὲ τὰς ἰσχυρῶς συνεσπασμέναις ὀφρῦς, ἐνὸμιζα, ὅτι ἔσταζε θρόμβους ἰδρωτὸς ζωντανοῦ κυλιομένου κάτω καὶ βρέχοντος τὸν στυλοβάτην. Καὶ ἡ ὀπτασία αὕτη μοῦ ἤλθε προχθὲς εἰς τὴν μνήμην, ὅταν εἶδα τὸ ἔργον ἀπυκνάζον ἐκ μαρμαρίνης λευκότητος.

Ὁ Βίγκελμαν γράφει ὅτι «τὸ ὥραϊον πρέπει νὰ εἶνε διαυγές ὡς τὸ καθαρὸν ὕδωρ· ἡ μορφή πρέπει ν' ἀφίη σταθερῶς νὰ διαβλέπωμεν τὴν ἰδέαν τὴν ὁποῖαν ἐκπροσωπῇ». Ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθές, ὁ Φιλιππότης διὰ τοῦ «Ξυλοθραύστου» τοῦ ἐνίκησεν. Ὁ ξυλοθραύστης, ὁ τραχὺς καὶ μυώδης ξυλοθραύστης, ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν καλλιτέχνην ὡς σύμβολον διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ρώμην τὴν θαμνάστριαν. Κορμὶ ἄνδρός καὶ κορμὸς δένδρου, μυῶνες ἄνδρός καὶ ἴνες κλάδου ἀποτελοῦν τὰς πλήρεις Δωριεῖου μέλους στροφὰς τοῦ ποιήματος τῆς ρώμης καὶ τῆς ἀλκῆς.

Ὁ «Ξυλοθραύστης» μὲ ὅλην τὴν σύσπασιν τῶν μυῶν καὶ τὴν ἐξοϊδῆσιν τῶν φλεβῶν εἶνε ἥρεμος· τὸν χαρακτηρίζει «ἡ γαλήνη τῆς συνεχοῦς κινήσεως, ἡ ὁποία τόσο ὁμοιάζει μὲ τὴν τελείαν ἀκίνησιν», ὅρος τὸν ὁποῖον ζητεῖ ὁ Ράσκιν ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν τέχνην.

Καὶ ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν ἐργαστήριον ἐσκεπτόμην, ὅτι ἡ θέσις τοῦ «Ξυλοθραύστου» εἶνε ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὸν τὸν πυλῶνα τοῦ ἀναμαρμαρουμένου Σταδίου, ὅπου θὰ σφυρηλατηθοῦν τὰ κορμιά τῆς αὔριον. Ἐκεῖ πρέπει ν' ἀναστηλῶθῃ εἰς προσκύνημα τῆς ἰσχύος.

ΟΗΤΑΣ

Ἀγαπητὴ «Παρακοθήκη»,

Ἀθήναι, Μάιος.

Πόσον εὐχαρίστησιν μοῦ ἐπροξένησεν ἡ ἐμφάνισίς σου, δὲν φαντάζεσαι! Εἶχε καταστῇ ἐπείγουσα πλῆξ ἡ ἀνάγκη τῆς περισυλλογῆς τῶν σκορπισμένων καλλιτεχνικῶν μας στοιχείων, ὅχι πλῆξ εἰς αἵθουσαν ἐκθέσεως, ὅπου μόνον οἱ ὀλίγοι προνομιοῦχοι κάτοικοι τοῦ Ἀστέως εἴμπορουν νὰ παρακολουθήσουν τὰς προόδους μας εἰς τὴν Τέχνην, ἀλλὰ δι' ἄλλου τινος μέσου διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ οἱ ἔξω Ἑλληνας, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι ἐπὶ τέλος δὲν κοιμώμεθα καὶ ὅτι καὶ κάτι κόμμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ πέρα. Καὶ δι' αὐτὸ μοῦ ἐφάνη, ὅτι διέκρινα εἰς τὴν «Παρακοθήκην» κάποιον χερί ἀγαθοῦ κηπουροῦ τὸ ὁποῖον γνωρίζει νὰ περισυλλέγῃ μὲ σπορῶν τὰ χλωρὰ καὶ αὐτοφυῆ ἀνθύλλια καὶ νὰ σχηματίξῃ ἐξ αὐτῶν κομψὴν ἀνθοδέσμη. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐν ἀκόμῃ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῆς καλλιτεχνικῆς ζυμώσεως ἡ ὁποία ὑπῆρξε τόσον ἐπαισθητὴ κατὰ τὸ ἔτος αὐτό. Ἀλήθεια, πόσον αἰσθητὴ εἰς κάθε κλάδον καλλιτεχνίας! Καὶ διὰ νὰ ὁμιλήσω μόνον δι' ἐκείνον ὁ ὁποῖος μ' ἐνδιαφέρει ἰδιαζόντως, ὁποῖα ἀνεξάντλητος πληθὺς συναυλιῶν! Ἡ ἐφετεινὴ ἐαρινὴ ἰδίως ἐποχὴ μοῦ παρουσιάζεται περιβεβλημένη μὲ ὅλην τὴν γοητείαν καὶ ὅλην τὴν ἡγεμονικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ὥραιων ἤχων οἵτινες ἠκούσθησαν κατ' αὐτὴν ἀπὸ τὸ βιολίον τοῦ Σέργκ, ἀπὸ τὸ κλειδοκύμβαλον τῆς Σαρινάδ, ἀπὸ τὸν μελωδικὸν λάρυγγα τοῦ Νικολάου. Ὁμολογουμένως, ὅσον καὶ ἂν ὑπέφερον ἡ ἀκουστικὴ μας ἀπὸ ἀχρώμους καὶ ἀνιαρὰς ἐκτελέσεις προγραμμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐν χυδαίῳ βάλς προκαλοῦν μόνον ἀναμνήσεις ἀποκρηάτικης τρέλλας προηγέτο μεγαλοπρεπὺς ἐμβατηρίου ἐκ τοῦ Ταχχόύζερ τοῦ Βάγνερ, ὅσον καὶ ἂν ὑπέφερον ἡ ἀκοή μας ἀπὸ διάφορα ἄλλα ἐρασιτεχνικὰ ἀνοσιουργήματα, δικαιολογούμενα πάντοτε, καὶ δικαίως, ἀπὸ τὸν φιλανθρωπικὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον διεπράττοντο—ὡς ἐὰν ἡ δύνατο ὁ σκοπὸς νὰ ἐξαγιάσῃ τὰ μέσα—ἐν τοῖς μένουσιν καὶ θὰ μένουν διὰ παντὸς ἀνεξάλειπτοι μέσα εἰς τὴν ἀκουστικὴν μας μνήμην αἱ σπάνιαι αἰσθητικαὶ ἀπολαύσεις τῆς ἐφετεινῆς περιόδου.

Διότι πῶς εἶνε δυνατόν νὰ λησμονηθῇ ὁ γλυκὺς Γερμανὺς βιολιστὴς, μὲ τὴν μαγικὴν του δοξαριὰν καὶ τὴν σοφὴν του ἐρμηνείαν; Πῶς νὰ λησμονηθῇ ἡ ἐμπνευσμένη γυναικεία μορφή τὴν ὁποῖαν ἤκουσα μίαν εὐτυχισμένην πρῶϊαν μέσα εἰς τὴν αἴθυσαν τοῦ Ὁδείου νὰ διανοίγῃ ἓνα ἓνα ὅλα τὰ φύλλα τῆς καρδιάς της ἐμπρὸς εἰς τὸ μαγευμένον ἀκροατήριόν της, καὶ νὰ τὸ ὀδηγῇ